

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

સ્ટેટ ઓફ કેરળ અને અન્ય

વિરૂદ્ધ

ઉત્તી અને અન્ય

ડિસેમ્બર ૧, ૨૦૦૬

[એસ.બી. સિંહા અને માર્કેડેય કાત્જુ, ન્યાયમૂર્તિઓ]

આબકારી; કલમો ૩(૮), ૩(૧૨), ૫, ૫૬ અને ૫૭/કેરળ અબકારી શોપ્સ (ડિસ્પોઝલ ઈન ઓક્શન) રૂલ્સ, ૨૦૦૨ રુલ ૮(૨):

તાડી-આલ્કોહોલિક સામગ્રીની સ્વીકાર્ય માત્રા-ભેળસેળ-સદર નિયમોના રુલ ૮(૨)નું ઉલ્લંઘન-સદર એક્ટની કલમો ૫૬ અને ૫૭ હેઠળ શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓની પ્રસ્તુતતા-કોર્ટે ઠેરવેલ કે: તાડીની નશાકારક શક્તિ વધારવા માટે તેમાં કોઈપણ બાહ્ય પદાર્થ ઉમેરીને કરવામાં આવતી ભેળસેળને નિયંત્રિત કરવાના ઉદ્દેશ્યથી સદર નિયમો હેઠળ પ્રતિબંધ લાદવામાં આવ્યો છે- જો કે એક્સાઈઝ મેન્યુઅલ અનુસાર આથો આવવાના કારણે ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ ૧૨% સુધી જઈ શકે છે, પરંતુ સદર નિયમો અનુસાર જો તે ૮.૧% કરતા વધે તો સદર એક્ટની કલમો ૫૬ અને ૫૭ હેઠળ શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે-રાજ્ય એવી શરત લાદી રહ્યું છે કે જેનું ઉલ્લંઘન શિક્ષાત્મક જોગવાઈને આકર્ષિત કરે છે, તેથી તે ચોક્કસ હોવી જોઈએ અને અસ્પષ્ટ ન હોવી જોઈએ-નજીકના ભવિષ્યમાં લાદવામાં આવેલી શરતનું પાલન કરવું અશક્ય હોવાથી, જ્યાં સુધી તે કોઈ વાજબી માપદંડ પર આધારિત ન હોય ત્યાં સુધી સદર કાયદાની ગેરવાજબીતા માની લેવામાં આવશે-લાઈસન્સધારકને ગેરરીતિઓ આચરતા અટકાવવા માટેના સાધનો પૂરા પાડવામાં આવવા જોઈએ, જે વિના તેને અસ્પષ્ટ ગણવામાં આવે છે અને તેને રદબાતલ ઠેરવી શકાય છે-

સૂર્યોદય પછી તાડીમાં કુદરતી રીતે આથો આવતો હોવાથી, કયા સમયે તેની ઇથાઈલ આલ્કોહોલની માત્રા ૮.૧% થી વધી જશે તે જાણી શકાયું નથી—આવી પરિસ્થિતિમાં કાયદાનું અર્થઘટન વાજબીપણું, સમાનતા અને શુદ્ધ અંતઃકરણના સિદ્ધાંતો પર આધારિત છે—શિક્ષાત્મક જોગવાઈ ચોક્કસ હોવી જોઈએ, જ્યાં સુધી વૈધાનિક આવશ્યકતાઓ અન્યથા પ્રદાન ન કરે, ગુનાહિત માનસની હાજરી શિક્ષાત્મક કાયદામાં વાંચવી જોઈએ—તે એક ઇરાદાપૂર્વકનું કૃત્ય હોવું જોઈએ અને અજાણતા થયેલું ન હોવું જોઈએ—કાયદાએ તેમ સ્પષ્ટપણે અથવા જરૂરી ગર્ભિતાર્થ દ્વારા કહેવું જોઈએ—પ્રશ્નગત એક્ટ અથવા નિયમો તેમ કહેતા નથી—તેથી, પ્રથમ દષ્ટિએ ગેરવાજબી અને બિન-વ્યવહાર છે—કાયદાઓનું અર્થઘટન—હેતુપૂર્ણ અર્થઘટન, ભારતીય બંધારણ, ૧૯૫૦—સાતમી અનુસૂચિ—ચાદી—//—નોંધ ૮.

કેરળ અબકારી શોપ્સ (ડિસ્પોઝલ ઇન ઓક્શન) રૂલ્સ ૨૦૦૨-૨૦૧૮(૨)—બંધારણીયતા અંગે કોર્ટે ઠેરવેલ કે: લાઈસન્સધારક વિરૂદ્ધ પ્રોસિક્યુશન શરૂ કરવાના હેતુ માટે પણ તેનો ઉપયોગ કરી શકાય છે, ભલે તે તેમાં કોઈ પદાર્થ ન ઉમેરે, જે તેને અલ્ટ્રા વાયરસ (સત્તાબાહ્ય) બનાવે છે.

શિક્ષાત્મક કાયદો પ્રસ્તુતતા અંગે કોર્ટે ઠેરવેલ કે: શિક્ષાત્મક કાયદાનું ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ—માત્ર અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં જ હેતુપૂર્ણ અર્થઘટનના સિદ્ધાંતો શિક્ષાત્મક કાયદાને લાગુ પડશે—હાઈકોર્ટે યોગ્ય રીતે ઠેરવ્યું છે કે સદર એક્ટની કલમ ૫૭ લાગુ પડતી નથી કારણ કે તેનું ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ કારણ કે તે ઉચ્ચ દંડ તરફ દોરી જાય છે—કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, કલમ ૫૬ ની જોગવાઈ લાગુ પડશે—કાયદાનું અર્થઘટન—હેતુપૂર્ણ અર્થઘટન અને ચુસ્ત અર્થઘટનના સિદ્ધાંતો.

કાયદાઓનું અર્થઘટન:

કાયદાઓની વ્યવહારતા—શિક્ષાત્મક કાયદાનું અર્થઘટન—હેતુપૂર્ણ અર્થઘટન—આવશ્યકતાની ચર્ચા કરવામાં આવી.

સૂત્રો:

'ut res magis valeat quam pereat' સૂત્રની પ્રસ્તુતતા.

કેરળ રાજ્યમાં તાડી અને દેશી દારૂ સહિતના દારૂનું ઉત્પાદન અથવા વેચાણ આબકારીની જોગવાઈઓ અનુસાર નિયંત્રિત થાય છે. આ નિયમનકારી

કાયદો ભારતીય બંધારણની ૭મી અનુસૂચિની યાદી II ની નોંધ ૮ અનુસાર બનાવવામાં આવ્યો છે. લાઈસન્સધારકે સદર એક્ટ, તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો તેમજ લાઈસન્સની શરતો અને નિયમો અનુસાર દેશી દારૂનું ઉત્પાદન અથવા વેચાણ કરવું જરૂરી છે. સંબંધિત સત્તાધિકારીઓએ લાઈસન્સધારકોના વ્યવસાયિક પરિસરમાંથી તાડીના નમૂનાઓ જપ્ત કર્યા અને જાણવા મળ્યું કે તેમાં રહેલ ઇથાઈલ ૯.૫૦% v/v હતું. સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) હેઠળ તેમની સામે પ્રોસિક્યુશન ચલાવવામાં આવ્યું હતું. નારાજ થઈને, લાઈસન્સધારકોએ સદર નિયમોના રુલ ૯(૨) ની વૈધતા અથવા અન્યથા અને/અમે સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) ની પ્રસ્તુતતાને પડકારતી રીટ અરજીઓ દાખલ કરી. હાઈકોર્ટના સિંગલ જજે સદર નિયમોને અલ્ટ્રા વાયરસ ઠેરવ્યા હતા. જો કે, સિંગલ જજે બે શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓ એટલે કે સદર એક્ટની કલમ ૫૬(બી) અને કલમ ૫૭(એ) ના અર્થઘટનના પ્રશ્નમાં જવું જરૂરી માન્યું ન હતું. લાઈસન્સધારક સામેની ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવામાં આવી હતી. અદાલતી અપીલમાં, ડિવિઝન બેન્ચે, જો કે, સદર નિયમોના રુલ ૯(૨) ની વૈધતાને માન્ય રાખી હતી, અને ઠેરવ્યું હતું કે તેણે એવી કોઈ શરત લાદી નથી જે તેને બિન-વ્યવહારુ બનાવે. કલમ ૫૬(એ) અને કલમ ૫૭(બી) ના અર્થઘટન પર, એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે ઇથાઈલ આલ્કોહોલ એ તાડીનો એક આવશ્યક ઘટક અથવા હિસ્સો છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, માત્ર ઇથાઈલ આલ્કોહોલની ટકાવારી વધુ હોવાના કારણે, તે સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) હેઠળ પરિકલ્પિત બાહ્ય ઘટક ઉમેરવા સમાન ગણાશે નહીં. પરિણામે, સદર નિયમોના રુલ ૯(૨) ની સત્તા સામેના પડકારને ફગાવી દેવામાં આવે છે, જો કે, સદર એક્ટની કલમ ૫૬(બી) હેઠળની કાર્યવાહી રદ કરવામાં આવે છે. તેથી આ હાલની અપીલો અને કોસ અપીલો છે.

અપીલકર્તા-રાજ્યે દલીલ કરી હતી કે કલમ ૫૭(એ) ની જોગવાઈઓ, તેના હેતુ અને ઉદ્દેશ્યને ધ્યાનમાં રાખીને, હેતુપૂર્ણ અર્થઘટન મેળવવી જોઈએ; કે એકવાર ઇથાઈલ આલ્કોહોલની ટકાવારી સ્વીકાર્ય મર્યાદા કરતા વધુ જોવા મળે, તો તે બાહ્ય પદાર્થના ઉમેરા સમાન ગણાશે જેથી સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) ની જોગવાઈ લાગુ પડે; અને જ્યારે ખાધ પદાર્થમાં ભેળસેળનો આક્ષેપ હોય ત્યારે કાયદાનું ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ.

સામાવાળાઓ-લાઈસન્સધારકોએ રજૂઆત કરી હતી કે સદર નિયમોના રુલ ૯(૨) ને અલ્ટ્રા વાયરસ જાહેર કરવો જોઈતો હતો કારણ કે તે બિન-વ્યવહારુ છે, કારણ કે તાડીમાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલની માત્રા માપવા માટે કોઈ યાંત્રિક સાધન અસ્તિત્વમાં નથી. અબકારી વિભાગ પાસે પણ આવી કોઈ સુવિધા નહોતી.

રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલોને ફગાવી દેતા અને લાઈસન્સધારકો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલોને મંજૂર કરતા, કોર્ટે

ઠેરવ્યું: ૧.૧. કેરળ સ્પેસિફાઇડ સ્પીરીટ રૂલ્સના રુલ ૯(૨) ને સ્પષ્ટ અર્થ આપવો જોઈએ. રુલ ૯(૨) ની વૈધતા બચાવી શકાય છે જો સદર જોગવાઈને તેની સંપૂર્ણતામાં વાંચવામાં આવે અને સુમેળભર્યા અર્થઘટનના નિયમનો આશરો લેવામાં આવે. જો કે, જો લાઈસન્સધારક સામે પ્રોસિક્યુશન શરૂ કરવાના હેતુ માટે પણ રુલ ૯(૨) નો આશરો લેવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે, ભલે તે તેમાં કોઈ બાહ્ય પદાર્થ ન ઉમેરે, તો તે તેને અલ્ટ્રા વાયરસ બનાવી દેશે.

૧.૨. '**ut res magis valeat quam pereat**' માં સ્થાપિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને કાયદાની બંધારણીયતા ધારી લેવામાં આવે છે. જે સિદ્ધાંતો પર કાયદાની બંધારણીયતા અને ગૌણ કાયદાની બંધારણીયતા નક્કી કરવામાં આવે છે તે ભિન્ન છે.

૧.૩. 'તાડી' ની વ્યાખ્યા આથો આવવાની મર્યાદાને મર્યાદિત કરતી નથી. આથો આવેલી તાડી, તેથી, તાડીની વ્યાખ્યાના દાયરામાં આવશે. તાડીનું ઉત્પાદન અને વેચાણ, જેમાં આથો આવેલો હોય, તે પ્રતિબંધિત નથી. એક્સાઈઝ મેન્યુઅલ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે તાડીમાં આથો આવવાના કારણે ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ ૧૨% સુધી જઈ શકે છે, ત્યારબાદ જ તે તાડી મટી જાય છે. એક્સાઈઝ મેન્યુઅલમાં ધોરણો નક્કી કરતી વખતે, રાજ્યે 'સરેરાશ ઉપજ' શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો. તેમાં નિર્દિષ્ટ ટકાવારી, આમ, માત્ર સરેરાશ છે.

૧.૪. જો નિયમ બનાવવાની સત્તાના કારણે, રાજ્ય શરત લાદવાનો ઇરાદો ધરાવતું હોય, તો તે વાજબી હોવી જરૂરી હતી. તે કાયદાની જોગવાઈઓ સાથે સુસંગત હોવી જરૂરી હતી કારણ કે તેનું ઉદ્દેશન શિક્ષાત્મક જવાબદારીને આકર્ષિત કરશે. તે ચોક્કસ હોવાની અપેક્ષા હતી અને અસ્પષ્ટ ન હોવી જોઈએ. નિર્વિવાદપણે, ભારતીય બંધારણના અનુચ્છેદ ૪૭ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને રાજ્યે જાહેર આરોગ્ય જાળવવા માટે સખત પ્રયાસો કરવા જોઈએ. ધોરણોના પ્રિસ્ક્રિપ્શન અંગે શરતો લાદતી વખતે, રાજ્ય આ બાબતમાં ઊંડો અભ્યાસ કરે તેવી અપેક્ષા હતી. તેણે વાસ્તવિક પ્રયોગો કરવા જોઈતા હતા. તેણે તે પદ્ધતિ અને રીત નિર્દિષ્ટ કરવી જોઈતી હતી જેના દ્વારા લાઈસન્સધારક દ્વારા ઇથાઈલ આલ્કોહોલની ટકાવારી શોધી શકાય. ગૌણ કાયદાને વિવિધ આધારો પર પડકારી શકાય છે. તે પણ જાણીતું છે કે ગૌણ કાયદાને કાયદાકીય અધિનિયમ જેટલી મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી. [જુઓ વાસુ દેવ સિંઘ અને અન્ય વિરૂદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૧૧ સ્કેલ ૧૦૮].

૧.૫. ગેરવાજબીતા એ ડેલિગેટેડ લેજિસ્લેશનની ન્યાયિક સમીક્ષાના આધારો પૈકી એક છે. કાયદાની વાજબીતા અથવા અન્યથા વિવિધ પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખીને નક્કી કરવી જોઈએ, જેમાં વ્યવસાય કરનાર વ્યક્તિ પર તેની અસરનો સમાવેશ થાય છે.

૧.૬. જો કે કોઈ પણ વ્યક્તિને તાડી અથવા દાડનો વ્યવસાય કરવાનો કોઈ મૂળભૂત અધિકાર નથી, પરંતુ તમામ લાઈસન્સધારકો સમાન વર્તન મેળવવા માટે હકદાર છે. જો ગૌણ કાયદાની વૈધતા અથવા અન્યથા બાબત પર વિચાર કરવો હોય, તો ભારતીય બંધારણનો અનુચ્છેદ ૧૪ આકર્ષિત થશે. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્ય વિરૂદ્ધ ડેવાન્સ મોર્ડન બ્રુઅરીઝ લિમિટેડ અને અન્ય, [૨૦૦૪] ૧૧ એસ.સી.સી. ૨૬; અશોક લંકા અને અન્ય વિરૂદ્ધ ઋષિ દીક્ષિત અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૫ એસ.સી.સી. ૫૯૮ અને અશોક લંકા-III વિરૂદ્ધ ઋષિ દીક્ષિત, [૨૦૦૬] ૯ એસ.સી.સી. ૯૦, આધાર રાખવામાં આવ્યો.

૧.૭. જ્યારે કોઈ કાયદો એવી શરત પ્રદાન કરે છે કે જેનું પાલન કરવું અશક્ય હોય, ત્યારે કાયદાની ગેરવાજબીતા ધારી લેવામાં આવશે. આવી પરિસ્થિતિમાં તેની વાજબીતાને સાબિત કરવાનું રાજ્યનું રહેશે.

૧.૮. જ્યારે કોઈ ગૌણ કાયદો લાઈસન્સધારક પર વેપાર કઈ રીતે કરવો તે નિયંત્રિત કરતી શરતો લાદે છે, ત્યારે તે વાજબી માપદંડો પર આધારિત હોવી જોઈએ. વ્યક્તિ પાસે પોતાના દ્વારા અથવા તેના કર્મચારીઓ દ્વારા ગુનો થતો અટકાવવાના સાધનો હોવા જોઈએ. તેને ખબર હોવી જોઈએ કે તે ક્યાં ઊભો છે. તેને ખબર હોવી જોઈએ કે તે કઈ હદ સુધી અથવા ક્યા સંજોગોમાં દાડ વેચવા માટે હકદાર છે. તે અર્થમાં કાયદો ચોક્કસ હોવો જોઈએ અને અસ્પષ્ટ ન હોવો જોઈએ. જ્યાં કાયદો અસ્પષ્ટ હોય, ત્યાં તેને રદબાતલ ઠેરવી શકાય છે. [હમદર્દ દવાખાના (૫૬૬) લાલ કુઆન, દિલ્લી અને અન્ય વિરૂદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય - એ.આઈ.આર. (૧૯૬૦) એસ.સી. ૫૮૫, આધાર રાખવામાં આવ્યો].

૧.૯. કાયદો અસ્પષ્ટ છે કે અન્યથા તે પ્રશ્નની સામે તેની વ્યવહારતા પણ ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ કે તે બિલકુલ પ્રાયોગિક છે કે કેમ.

૧.૧૦. જ્યાં બે અર્થઘટન શક્ય હોય, કાયદાની વ્યવહારતા અથવા બિન-વ્યવહારતાને ધ્યાનમાં લેતા, જે કાયદાની વ્યવહારતા તરફ દોરી જાય છે તેને '**ut res magis valeat quam pereat**' ના સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને અન્ય કરતા પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ. હાલના કેસમાં, કાયદાની વૈધતા જાળવી રાખવા માટે કોઈ બે અર્થઘટન શક્ય નથી. આ કોર્ટ દ્વારા અનેક નિર્ણયોમાં જાહેર કરાયેલા કાયદાના સિદ્ધાંતને લાગુ કરતા, કોઈ પણ અર્થઘટન કાયદાને વ્યવહારુ અથવા ચોક્કસ અને ત્યારબાદ, કાયદામાં વૈધ બનાવશે

નહીં. [સ્ટેટ ઓફ તમિલનાડુ વિરૂદ્ધ એમ.કે. કંદસ્વામી અને અન્ય, [૧૯૭૫] ૪ એસ.સી.સી. ૭૪૫; કમિશનર ઓફ સેલ્સ ટેક્સ, દિલ્હી અને અન્ય વિરૂદ્ધ શ્રી ક્રિષ્ના એન્જી. કંપની અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૨ એસ.સી.સી. ૬૯૨ અને રાકેશ વાઘવાણી અને અન્ય વિરૂદ્ધ જગદંબા ઇન્ડસ્ટ્રિયલ કોર્પોરેશન અને અન્ય, [૨૦૦૨] ૫ એસ.સી.સી. ૪૪૦, સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો].

૨.૧. સૂર્યોદય પછી તાડીમાં આપોઆપ આથો આવે છે. જો તાડી કાઢવામાં આવ્યા પછી તેને ચોક્કસ સમયમર્યાદામાં વેચવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો વાજબીપણું અનુમાનિત કરી શકાય છે; પરંતુ તાડીમાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ કયા સમયે ૮.૧% થી વધી જશે તે ચોક્કસ જાણી શકાયું નથી.

૨.૨. એવી અપેક્ષા રાખવી વાજબી છે કે રાજ્ય સમાનતા અને શુદ્ધ અંતઃકરણને અનુરૂપ નિયમો બનાવશે. જો કોઈ નિયમ એવી શરત લાદે છે કે જે, જ્યાં સુધી અન્ય કોઈ માર્ગદર્શિકા જારી કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, પાલન કરવી અશક્ય બની જાય, તો તે નિયમ પર કામ કરી શકાશે નહીં. એક સિંગલ ઉદ્દંઘનના પરિણામો વિનાશક હોઈ શકે છે. જો રાજ્યની દલીલ સાચી હોય, તો તે માત્ર શિક્ષાત્મક પરિણામોમાં જ પરિણમશે નહીં, પરંતુ લાઈસન્સના બિન-નવીનીકરણ તરફ પણ દોરી જશે. લાઈસન્સધારક, આમ, તમામ હેતુ અને આશય માટે વ્યવસાય કરવાનો તેનો અધિકાર ગુમાવે છે. દારૂનો વેપાર કરવો એ મૂળભૂત અધિકાર ન હોઈ શકે, પરંતુ તે કાયદાની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં તેને આપવામાં આવેલો કરાર આધારિત અધિકાર છે. નિયમો અને શરતો કાયદા દ્વારા સંચાલિત થાય છે. તેનું ઉદ્દંઘન શિક્ષાત્મક પરિણામો તરફ દોરી જશે. આવી પરિસ્થિતિમાં કાયદાનું અર્થઘટન વાજબીપણું, સમાનતા તેમજ શુદ્ધ અંતઃકરણના સિદ્ધાંત પર આધારિત છે. [ભારત હાઈડ્રો પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ આસામ અને અન્ય, [૨૦૦૪] ૨ એસ.સી.સી. ૫૫૩ અને બોમ્બે ડાઈંગ એન્ડ મેન્યુફેક્ચરિંગ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (૩) વિરૂદ્ધ બોમ્બે એન્વાયરમેન્ટલ એક્શન ગ્રુપ અને અન્ય, [૨૦૦૬] ૩ એસ.સી.સી. ૪૩૪, આધાર રાખવામાં આવ્યો].

૨.૩. સદર એક્ટની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં, જો ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ ૮.૧% કરતા સહેજ પણ વધી જાય તો પણ વ્યક્તિને દોષિત ઠેરવી શકાય છે. તેથી, તે કઈ હદ સુધી જઈ શકે છે અને કઈ હદ સુધી નહીં તે જાણવાની સ્થિતિમાં હોવો જોઈએ. આ બાબતને, આમ, પ્રકૃતિના કૃત્ય પર છોડી શકાય નહીં. શિક્ષાત્મક જોગવાઈ ચોક્કસ હોવી જોઈએ. જ્યાં સુધી વૈધાનિક ઉદ્દેશ્ય અન્યથા પ્રદાન ન કરે, ગુનાહિત માનસની હાજરી શિક્ષાત્મક કાયદામાં વાંચવી જોઈએ. તે એક ઇરાદાપૂર્વકનું કૃત્ય હોવું જોઈએ અને અજાણતા થયેલું ન હોવું જોઈએ, જ્યાં સુધી કાયદો તેમ સ્પષ્ટપણે અથવા જરૂરી ગર્ભિતાર્થ

દ્વારા ન કહે. જો કે, પ્રશ્નગત એક્ટ કે નિયમો બેમાંથી એક પણ કહેતા નથી. તે અર્થમાં તે અસ્પષ્ટ અથવા ગેરવાજબી છે. એકવાર, આમ, તે પ્રથમ દૃષ્ટિએ ગેરવાજબી અને બિન-વ્યવહારુ હોવાનું જણાય છે, કોર્ટ સદર નિયમને રદબાતલ ઠેરવવામાં અચકાશે નહીં. તેથી, રુલ ૯(૨) પ્રકૃતિમાં અસ્પષ્ટ હોવાના કારણે બિન-વ્યવહારુ હોવાનું ઠેરવવામાં આવે છે, સિવાય કે ઉપર સૂચવ્યા મુજબ વાંચવામાં આવે.

૩.૧. સદર એક્ટની કલમો ૫૬ અને ૫૭ ભિન્ન ક્ષેત્રોમાં કાર્ય કરે છે. તેઓ ભિન્ન પરિણામો તરફ દોરી જાય છે. તેઓ ભિન્ન સજાની જોગવાઈ કરે છે. જ્યારે કલમ ૫૬ લાઈસન્સની શરતો અને નિયમોનું ઉલ્લંઘન થયું હોવાનું જણાય તેવા કિસ્સામાં શિક્ષાત્મક પગલાંની પરિકલ્પના કરે છે; સદર એક્ટની કલમ ૫૭ ભેળસેળ વિશે વાત કરે છે.

૩.૨. વ્યક્તિ નિયમનું ઉલ્લંઘન કરી શકે છે, પરંતુ તેનાથી દારૂમાં ભેળસેળ ન પણ થાય. જ્યારે નિયમનું ઉલ્લંઘન ઇરાદાપૂર્વક અથવા અજાણતા હોઈ શકે છે જે સદર એક્ટની કલમ ૫૬ ની શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરે છે. કલમ ૫૭ ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન ગુનાહિત માનસ અથવા અપરાધીના ભાગે એક્ટસ રીઅસની હાજરી પર આધારિત છે. એવા કેસમાં જ્યાં રસ કાઢવાથી આપોઆપ આથો આવે છે, ત્યાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ વધારવા માટે કંઈપણ મિશ્રણ કરવાની જરૂર નથી. રાજ્યનો એવો કેસ નથી કે લાઈસન્સધારકે દારૂની ક્ષમતા વધારવા માટે તેમાં ઇરાદાપૂર્વક વધારાનું ઇથાઈલ આલ્કોહોલ મિશ્ર કર્યું હોય.

૩.૩. કલમ ૫૭ વધુ ગંભીર ગુના માટે જોગવાઈ કરે છે. જો એક કૃત્ય બે ગુનાઓને આકર્ષિત કરતું હોય, તો ઉચ્ચ સજાની જોગવાઈ ધરાવતો ગુનો લાગુ પડે છે તેમ માની શકાય નહીં જ્યાં સુધી તેના ઘટકો સંતોષાય નહીં. શિક્ષાત્મક કાયદાનું ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ. માત્ર અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં જ શિક્ષાત્મક કાયદાને હેતુપૂર્ણ અર્થઘટનના સિદ્ધાંતો લાગુ પડશે. [જુઓ ઇન્ડિયન હેન્ડીક્રાફ્ટ એમ્પોરિયમ અને અન્ય વિરૂદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૭ એસ.સી.સી. ૫૮૯ અને બલરામ કુમાવત વિરૂદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૭ એસ.સી.સી. ૬૨૮, આધાર રાખવામાં આવ્યો].

૩.૪. કલમ ૫૭ નું પણ ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ, એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા કે તેના દ્વારા સાબિત થયેલો ગુનો ઉચ્ચ દંડ તરફ દોરી જશે; જો કે તે જ હકીકત પર નાની સજા સાથે સંકળાયેલી અન્ય શિક્ષાત્મક જોગવાઈ, એટલે કે કલમ ૫૬ આકર્ષિત થશે. આરોપીને મળવાપાત્ર બંધારણીય સંરક્ષણ તેમજ અન્ય સિવિલ પરિણામો, જો કોઈ હોય તો, તેને ધ્યાનમાં રાખીને તેને વાંચવું

પડશે. શિક્ષાત્મક કાયદાનું અર્થઘટન કરતી વખતે, આ પ્રકારના કેસમાં, ચુસ્ત અર્થઘટનના નિયમનો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે. [ઇકબાલ સિંઘ મારવાહ અને અન્ય વિરૂદ્ધ મીનાક્ષી મારવાહ અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૪ એસ.સી.સી. ૩૭૦ અને સ્ટાન્ડર્ડ ચાર્ટર્ડ બેંક અને અન્ય વિરૂદ્ધ ડિરેક્ટોરેટ ઓફ એન્ફોર્સમેન્ટ અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૪ એસ.સી.સી. ૫૩૦, સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો].

૩.૫. તે વિવાદમાં નથી કે જ્યારે સદર એક્ટની કલમ ૫૬ હેઠળ ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે લાઇસન્સનું નવીનીકરણ સ્વીકાર્ય છે; પરંતુ એવા કેસમાં જ્યાં લાઇસન્સધારક કલમ ૫૭ હેઠળ પ્રોસિક્યુશનનો સામનો કરી રહ્યો હોય, તેને લાઇસન્સનું નવીનીકરણ નકારવામાં આવશે. કલમ ૫૭ ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરવાના પરિણામો, આમ, સદર દ્રષ્ટિકોણથી પણ નક્કી કરવા જોઈએ.

૩.૬. જો કાયદાને તેની સંપૂર્ણતામાં વાંચવામાં આવે તો હેતુપૂર્ણ અર્થઘટન લાગુ કરી શકાય છે, તેવી આવશ્યકતા છે. કાયદાના અર્થઘટન પર, લાઇસન્સધારકો કોઈપણ ભેળસેળ માટે દોષિત નથી. [એસ. સુંદરમ પિલ્લઈ અને અન્ય વગેરે વિરૂદ્ધ વી.આર. પટ્ટાભીરામન અને અન્ય વગેરે, [૧૯૮૫] ૧ એસ.સી.સી. ૫૯૧ અને ભગવાન દાસ જૈન વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ પંજાબ, [૧૯૯૩] સપ્લિ. ૩ એસ.સી.સી. ૭૩૬, લાગુ પડતા નથી તેમ ઠેરવ્યું].

૩.૭. હાઈકોર્ટ તેના અભિપ્રાયમાં સાચી હતી કે હાલના કેસમાં સદર એક્ટની કલમ ૫૭ ના ઘટકો આકર્ષિત થતા નથી. [પ્રતાપ સિંઘ વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ઝારખંડ અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૩ એસ.સી.સી. ૫૫૧ અને મથાઈ વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ કેરળ, [૨૦૦૫] ૩ એસ.સી.સી. ૨૬૦, સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો].

સિવિલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: સિવિલ અપીલ નંબર ૫૩૦૦/૨૦૦૬.

ડબલ્યુ.એ. ૧૦૫૪/૨૦૦૩ (એ) માં એર્નાકુલમ મુકામે કેરળ હાઈકોર્ટના તારીખ ૬.૧૦.૨૦૦૪ ના આખરી ચુકાદા અને હુકમમાંથી.

એલ.એન. રાવ, ટી.એલ.વી. અચ્યર, કે.એન. ભટ્ટ, શ્યામ દિવિત, રોય અબ્રાહમ, સીમા જૈન, હિમિન્દર લાલ, અજય કુમાર જૈન, દિલીપ પિલ્લઈ,

એમ.પી. વિનોદ, જી. પ્રકાશ, બીના પ્રકાશ, સી.કે. શશી, સી.એમ. જયકુમાર, સી. હરિશંકર, જગદીશ એન. કૈનિકરા અને નીરુ વૈદ ઉપસ્થિત પક્ષકારો તરફે.

કોર્ટે ઠેરવેલ કે ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ એસ.બી. સિંહા દ્વારા આપવામાં આવેલ.

એસ.એલ.પી. માં વિલંબ માફ કરવામાં આવેલ.

લીવ મંજૂર કરવામાં આવેલ.

આબકારી (ટૂંકમાં, 'સદર એક્ટ') કોચીનના મહારાજા દ્વારા ઘડવામાં આવ્યો હતો. ૧૯૬૭ ના એક્ટ નંબર ૧૦ દ્વારા, તેનો વિસ્તાર સમગ્ર કેરળમાં કરવામાં આવ્યો હતો. સદર એક્ટની જોગવાઈઓના કારણે, દારૂના ઉત્પાદન અથવા વેચાણ, જેમાં દેશી દારૂનો સમાવેશ થાય છે, તેને નિયંત્રિત કરવામાં આવે છે. નિયમનકારી કાયદો, નિર્વિવાદપણે, ભારતીય બંધારણની ૭મી અનુસૂચિની ચાટી II ની નોંધ ૮ અનુસાર બનાવવામાં આવ્યો છે. સદર એક્ટ હેઠળ લાઈસન્સ આપવામાં આવે છે. લાઈસન્સધારકે નિર્વિવાદપણે સદર એક્ટની જોગવાઈઓ, તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો તેમજ લાઈસન્સની શરતો અને નિયમો અનુસાર દેશી દારૂનું ઉત્પાદન અથવા વેચાણ કરવું જરૂરી છે.

કેરળ રેકિટફાઇડ સ્પીરીટ રૂલ્સ, ૧૯૭૨ ના રુલ ૨(બી) માં 'આલ્કોહોલ' ને નીચે મુજબ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે:

"આલ્કોહોલ" એટલે કોઈપણ ક્ષમતા અને શુદ્ધતા ધરાવતો ઇથાઇલ આલ્કોહોલ જે રાસાયણિક બંધારણ C ૨ H ૨ OH ધરાવે છે."

"દેશી દારૂ" ને સદર એક્ટની કલમ ૩(૧૨) માં 'તાડી અથવા અરેક' તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો છે.

'તાડી' ને સદર એક્ટની કલમ ૩(૮) માં નીચે મુજબ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે:

"તાડી" એટલે નાળિયેરી, પાલ્મિરા, ખજૂરી અથવા અન્ય કોઈપણ પ્રકારના તાડના ઝાડમાંથી કાઢવામાં આવેલો આથો આવેલો અથવા આથો આવ્યા વગરનો રસ."

કેરળ રાજ્ય દ્વારા સદર એક્ટની કલમ ૫ હેઠળ તેને આપવામાં આવેલી નિયમો બનાવવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરીને નિયમો ઘડવામાં આવ્યા હતા, જે અનુસંધાને અથવા જેના આગળ ઘપાવવા માટે 'કેરળ અબકારી શોપ્સ (ડિસ્પોઝલ ઇન ઓક્શન) રૂલ્સ, ૨૦૦૨' ઘડવામાં આવ્યા હતા. સદર નિયમોનો રુલ ૯(૨) નીચે મુજબ છે:

"લાઈસન્સધારકો દ્વારા નાળિયેરી, પાલ્મિરા અથવા ચુંડાપાના તાડમાંથી કાઢવામાં આવેલી તાડી સિવાય અન્ય કોઈ તાડી વેચવામાં આવશે નહીં. વેચાણ માટે રાખવામાં આવેલી અથવા ઓફર કરવામાં આવેલી તમામ તાડી સારી ગુણવત્તાની અને ભેળસેળ વગરની હોવી જોઈએ. તેની નશાકારક શક્તિ વધારવા માટે અથવા અન્ય કોઈપણ હેતુ માટે તેમાં કંઈપણ ઉમેરવામાં આવશે નહીં. નાળિયેરી, પાલ્મિરા અને ચુંડાપાના તાડમાંથી કાઢવામાં આવેલી અને વેચાણ માટે રાખવામાં આવેલી અથવા ઓફર કરવામાં આવેલી તાડીમાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ અનુક્રમે ૮.૧% v/v, ૫.૨% v/v અને ૫.૯% v/v થી વધુ ન હોવું જોઈએ."

સદર નિયમોની કોઈપણ જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન, અન્ય બાબતોની સાથે, સદર એક્ટની કલમ ૫૬ ની શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરે છે, જેની કલમ (બી) નીચે મુજબ છે:

"૫૬. લાઈસન્સધારક વગેરે દ્વારા ગેરવર્તણૂક માટે. જે કોઈ વ્યક્તિ, આ એક્ટ હેઠળ મંજૂર કરાયેલ લાઈસન્સ અથવા પરમિટ ધરાવતી હોય અથવા આવા ધારકના નોકરીમાં હોય અને તેના વતી કામ કરતી હોય –

(એ) ...

(બી) તેના લાઈસન્સ અથવા પરમિટની કોઈપણ શરતોના ભંગમાં જાણીજોઈને કંઈક કરે છે અથવા કરવાનું ટાળે છે જે આ એક્ટમાં અન્યથા પ્રદાન કરવામાં આવ્યું નથી; અથવા

મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ દોષિત ઠરવા પર, આવા દરેક ગુના માટે છ મહિના સુધીની હોઈ શકે તેવી મુદતની કેદની સજા, અથવા બે હજાર રૂપિયા સુધીનો હોઈ શકે તેવો દંડ, અથવા બંને સજા કરવામાં આવશે."

સદર એક્ટની કલમ ૫૭, જો કે, લાયસન્સ ધરાવતા વેચનાર અથવા ઉત્પાદક દ્વારા દારૂમાં ભેળસેળ કરવા માટેની શિક્ષાત્મક જોગવાઈ નીચે મુજબના નિયમોમાં પૂરી પાડે છે:

"૫૭. લાઈસન્સ પ્રાપ્ત વૈરેન્ડર અથવા ઉત્પાદક દ્વારા ભેળસેળ વગેરે માટે. જે કોઈ વ્યક્તિ આ એક્ટ હેઠળ દારૂ અથવા કોઈપણ નશાકારક ડ્રગના વેચાણ અથવા ઉત્પાદન માટે લાઈસન્સ ધરાવતી હોય.

(એ) દારૂ અથવા નશાકારક ડ્રગ સાથે, હાનિકારક ડ્રગ સિવાયના અન્ય પદાર્થો અથવા તેની વાસ્તવિક અથવા દેખીતી નશાકારક ગુણવત્તા અથવા શક્તિમાં વધારો કરે તેવા કોઈપણ બાહ્ય ઘટક, અથવા કલમ ૨૯, કલમ (કે) હેઠળ બનાવેલા કોઈપણ નિયમ દ્વારા સરકાર જેને હાનિકારક માને તે સિવાયની કોઈપણ પ્રતિબંધિત વસ્તુનું મિશ્રણ કરે છે અથવા મિશ્રણ કરવાની મંજૂરી આપે

છે, જ્યારે આપું મિશ્રણ ધ ઇન્ડિયન પીનલ કોડની કલમ ૨૭૨ હેઠળ
ભેળસેળના ગુના સમાન ન થતું હોય; અથવા

(બી) ...

(સી) ...

(ડી) ...

સક્ષમ કોર્ટ સમક્ષ દોષિત ઠરવા પર, આવા દરેક ગુના માટે પાંચ વર્ષ
સુધીની હોઈ શકે તેવી મુદતની કેદની સજા, અથવા પચાસ હજાર રૂપિયા સુધીનો
હોઈ શકે તેવો દંડ, અથવા બંને સજા કરવામાં આવશે."

કેરળ રાજ્ય દ્વારા એક્સાઈઝ મેન્યુઅલ પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યું હતું,
જેની સંબંધિત જોગવાઈઓ નીચે મુજબ છે:

"૬(એ).—આથો આવેલા દારૂ: તાડી, બિયર, વાઈન વગેરે આથો
આવેલા દારૂની શ્રેણીમાં આવે છે. આથો આવેલા દારૂમાં હાજર મહત્તમ સ્વ-
ઉત્પાદિત આલ્કોહોલ સામગ્રી, જે ફોર્ટિફાઈડ નથી, તે વોલ્યુમ દ્વારા માત્ર ૧૨%
છે. કારણ કે જ્યારે આલ્કોહોલ આ વોલ્યુમ સુધી પહોંચે છે, ત્યારે આથો આવવા
માટે જવાબદાર ચીસ્ટ તેની પોતાની આડપેદાશ દ્વારા નાશ પામે છે અને આગળ
આલ્કોહોલ બનવું અશક્ય છે."

મેન્યુઅલના વોલ્યુમ II માં સમાવિષ્ટ પ્રકરણ X ના ફક્ત ૪, ૫ અને ૬ નીચે મુજબ છે:

"૪. દરેક પ્રકારના ઝાડમાંથી મળતી તાડીની ઉપજ અને તાડીની આલ્કોહોલિક શક્તિ વર્ષની ઋતુ, જે સમય દરમિયાન તે કાઢવામાં આવે છે અને અન્ય સંબંધિત સંજોગો અનુસાર બદલાય છે. એક્સાઈઝ વિભાગના હેતુઓ માટે દૈનિક સરેરાશ ઉપજ નાળિયેરીના ઝાડ દીઠ ૧૧/૨ લિટર, પાલ્મિરાના ઝાડ દીઠ ૪૧/૨ લિટર અને સાગોના ઝાડ દીઠ ૬૧/૨ લિટર લઈ શકાય છે.

૫. વાઈલ્ડ ચીસ્ટની ક્રિયા દ્વારા સ્વ-ઉત્પાદિત તાડીનું આલ્કોહોલિક આથો આવવાનું કામ એકત્રિત કરવાના વાસણમાં ૪ શરૂ થાય છે અને આ મર્યાદિત સમયગાળા માટે એટલે કે મહત્તમ ૩ દિવસના ગાળા માટે ચાલુ રહે છે. આના પછી, બેક્ટેરિયલ (એસેટિક) આથો આવવાનું શરૂ થાય છે, જે આલ્કોહોલની માત્રાને ઘટાડે છે. બેક્ટેરિયા અને સ્કુડો ચીસ્ટ તાડીની તીવ્ર ગંધ અને વિકસિત એસિડિટી માટે જવાબદાર છે. જો તાડીને લાંબા સમય સુધી છોડી દેવામાં આવે (તેમાં અન્ય કોઈ બાહ્ય પદાર્થ ઉમેર્યા વિના પણ), તો આલ્કોહોલનું પ્રમાણ ઘટી જાય છે અને એસેટિક એસિડ બને છે અને આ રીતે કેરળના ઘણા ભાગોમાં વિનેગર (એસેટિક એસિડ) નું ઉત્પાદન થાય છે. આથો આવવાના સર્વોચ્ચ બિંદુએ, આથો આવેલી તાડીની સરેરાશ આલ્કોહોલિક ક્ષમતા નીચે મુજબ લઈ શકાય છે:

નાળિયેરી વોલ્યુમ દ્વારા ૮.૧%

પાલ્મિરા વોલ્યુમ દ્વારા ૫.૨%

ખજૂરી વોલ્યુમ દ્વારા ૪.૯%

સાગો વોલ્યુમ દ્વારા ૫.૯%

૬. તાડીમાં નોંધપાત્ર પૌષ્ટિક મૂલ્ય હોવાનું માનવામાં આવે છે અને તે શર્કરા અને વિટામિન્સથી ભરપૂર છે. એવો પણ દાવો કરવામાં આવે છે કે "તાડી લોહીની ગુણવત્તા સુધારે છે અને શરીરના તમામ અંગો, ચેતાઓ અને પેશીઓ માટે જરૂરી વિટામિન્સ પૂરા પાડે છે, કે તે સારું મૂત્રવર્ધક છે અને લિથાસીસના કેસોમાં તેનો અસરકારક ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે, કે તે સિલિકોસિસ અને ન્યુમોકોનિયોસિસ જેવા પ્રસંગોપાત થતા રોગો માટે પ્રતિકારક છે જે ધૂળના સિલિસિયસ કણોના શ્વાસમાં જવાને કારણે ફેફસાના ફાઇબ્રોસિસ છે". શરીરને નુકસાન પહોંચાડ્યા વિના તેનું વાજબી માત્રામાં સેવન કરી શકાય છે."

સ્ટેટ ઓફ કેરળ અને અન્ય વિરૂદ્ધ મહારાષ્ટ્ર ડિસ્ટિલરીઝ લિમિટેડ અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૧૧ એસ.સી.સી. ૧ માં, સદર એક્ટનો ઇતિહાસ અને તેના પછીના સુધારાઓ આ કોર્ટની બંધારણીય બેંચ દ્વારા નોંધવામાં આવ્યા હતા.

લાઈસન્સધારકોના વ્યવસાયિક પરિસરમાંથી લેવામાં આવેલા તાડીના નમૂનાઓ મેળવવા પર, અન્ય બાબતોની સાથે, જાણવા મળ્યું કે તેમાં રહેલ ઇથાઈલ C.code ૫૦% v/v હતું. સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) હેઠળ તેમની સામે પ્રોસિક્યુશન ચલાવવામાં આવ્યું હતું.

તે વિવાદમાં નથી કે જો સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) હેઠળ પ્રોસિક્યુશન સંસ્થાગત કરવામાં આવે, તો લાઈસન્સનું નવીનીકરણ મંજૂર કરવામાં આવશે નહીં, જ્યારે લાઈસન્સધારક સામે તેની કલમ ૫૬ હેઠળ પ્રોસિક્યુશન ચલાવવામાં આવે તો લાઈસન્સનું નવીનીકરણ અટકશે નહીં.

જો તાડીનો નમૂનો ૮.૧% થી વધુ હોવાનું જણાય તો, અન્ય બાબતોની સાથે, સદર નિયમોના રુલ ૯(૨) ની વૈધતા અથવા અન્યથા અને/અમે સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) ની પ્રસ્તુતતાને પડકારતી રીટ અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

કેરળ હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે તારીખ ૩૧.૦૩.૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા સદર નિયમોને અલ્ટ્રા વાયરસ ઠેરવ્યા હતા. વિદ્વાન સિંગલ જજે, જો કે, બે શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓ એટલે કે સદર એક્ટની કલમ ૫૬(બી) અને કલમ ૫૭(એ) ના અર્થઘટનના પ્રશ્નમાં જણું જરૂરી માન્યું ન હતું.

લાઈસન્સધારક સામેની ફોજદારી કાર્યવાહી રદ કરવામાં આવી હતી. અદાલતી અપીલમાં, ડિવિઝન બેન્ચે, જો કે, સદર નિયમોના રુલ ૯(૨) ની વૈધતાને માન્ય રાખી હતી, અને અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે તેણે એવી કોઈ શરત લાદી નથી જે બિન-વ્યવહારુ હતી અને/અથવા જેનું પાલન કરવું અશક્ય હતું. કલમ ૫૬(બી) અને કલમ ૫૭(એ) ના અર્થઘટન પર, એવો અભિપ્રાય આપવામાં આવ્યો હતો કે ઇથાઈલ આલ્કોહોલ એ તાડીનો એક આવશ્યક ઘટક અથવા હિસ્સો છે તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, માત્ર ઇથાઈલ આલ્કોહોલની ટકાવારી વધુ હોવાનું જણાવું હોવાના કારણે, તે સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) હેઠળ પરિકલ્પિત બાહ્ય ઘટક ઉમેરવા સમાન ગણાશે નહીં. તેથી તે ઠેરવવામાં આવ્યું હતું:

"પરિણામે, અબકારી શોપ્સ (ડિસ્પોઝલ ઇન ઓક્શન) રૂલ્સ, ૨૦૦૨ ના રુલ ૯(૨) ની સત્તા સામેનો પડકાર ફગાવી દેવામાં આવે છે.

આબકારીની કલમ ૫૬(બી) હેઠળ સામાવાળાઓ સામેની પ્રોસિક્યુશનની કાર્યવાહી ગેરકાયદેસર જાહેર કરવા પાત્ર નથી. સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) હેઠળ સામાવાળાઓ સામે પ્રોસિક્યુશન ચલાવવાની કાર્યવાહી રદ કરવામાં આવે છે."

હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પછીના કેસોમાં તેના અગાઉના હુકમોનું પાલન કર્યું હતું.

લાઈસન્સધારકો તેમજ કેરળ રાજ્ય બંને અમારી સમક્ષ છે.

રાજ્ય તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન સીનિયર કાઉન્સેલ શ્રી કે.એન. ભટ્ટે રજૂઆત કરી હતી કે કલમ ૫૭(એ) ની જોગવાઈઓ, તેના હેતુ અને ઉદ્દેશ્યને ધ્યાનમાં રાખીને, હેતુપૂર્ણ અર્થઘટન મેળવવી જોઈએ કારણ કે આથો આવવાના કેસમાં પણ; એકવાર ઇથાઈલ આલ્કોહોલની ટકાવારી સ્વીકાર્ય મર્યાદા કરતા વધુ જોવા મળે, તો તે બાહ્ય પદાર્થના ઉમેરા સમાન ગણાશે જેથી સદર એકટની કલમ ૫૭(એ) ની જોગવાઈ લાગુ પડે. આ સંદર્ભમાં એસ. સુંદરમ પિલ્લઈ અને અન્ય વગેરે વિરૂદ્ધ વી.આર. પટ્ટાભીરામન અને અન્ય વગેરે, [૧૯૮૫] ૧ એસ.સી.સી. ૫૯૧ પર મજબૂત આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

વિદ્વાન કાઉન્સેલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે જ્યારે ખાદ્ય પદાર્થમાં ભેળસેળનો આક્ષેપ હોય ત્યારે કાયદાનું ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ. આ સંદર્ભમાં ભગવાન દાસ જૈન વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ પંજાબ, [૧૯૯૩] સપિલ. ૩ એસ.સી.સી. ૭૩૬ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે.

બીજી તરફ, સામાવાળાઓ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન કાઉન્સેલે રજૂઆત કરી હતી કે રુલ ૯(૨) ને અલ્ટ્રા વાયરસ જાહેર કરવો જોઈતો હતો કારણ કે તે બિન-વ્યવહારુ છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તાડીમાં ઇથાઈલ

આલ્કોહોલની માત્રા માપવા માટે કોઈ યાંત્રિક સાધન અસ્તિત્વમાં નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અબકારી વિભાગ પાસે પણ આ સંદર્ભમાં કોઈ સુવિધા નથી અને દરેક નમૂનાને રાસાયણિક વિશ્લેષણ માટે પ્રયોગશાળામાં મોકલવામાં આવે છે.

એક્સાઈઝ મેન્યુઅલ ખુદ કેરળ રાજ્ય દ્વારા બનાવવામાં આવ્યું છે. વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ કરીને તેને તૈયાર કરવામાં આવ્યું હોવાનું માની લેવામાં આવે છે. તેણે 'આથો આવેલો દારૂ' વ્યાખ્યાયિત કર્યો છે, જે જણાવે છે કે આથો આવેલા દારૂમાં હાજર મહત્તમ સ્વ-ઉત્પાદિત આલ્કોહોલ સામગ્રી, જે ફોર્ટિફાઈડ નથી, તે વોલ્યુમ દ્વારા માત્ર ૧૨% છે. રાજ્યનો એવો કેસ નથી કે લાઈસન્સધારકોએ કોઈ બાહ્ય પદાર્થ ઉમેર્યો હતો. એક્સાઈઝ મેન્યુઅલના પ્રકરણ X માં આવતા ફકરા ૫ માં, જો કે, જોગવાઈ છે કે આથો આવેલી તાડીની સરેરાશ આલ્કોહોલિક ક્ષમતા નીચે મુજબ લઈ શકાય છે:

નાળિયેરી વોલ્યુમ દ્વારા ૮.૧%

પાલ્મિરા વોલ્યુમ દ્વારા ૫.૨%

ખજૂરી વોલ્યુમ દ્વારા ૪.૯%

સાગો વોલ્યુમ દ્વારા ૫.૯%

(મહત્વ દર્શાવાયું)

તેથી, તે આથો આવેલી તાડીમાં ૮.૧% v.v. કરતા વધુ ઇથાઈલ આલ્કોહોલ હોવાની શક્યતાને નકારી કાઢતું નથી. તે સ્વીકારવામાં આવે છે કે આથો આવવો એ એક કુદરતી પ્રક્રિયા છે. રેકૉર્ડ પર કોઈ વૈજ્ઞાનિક ડેટા ઉપલબ્ધ નથી, કે રાજ્ય એવી કોઈ માહિતી આપી શક્યું નથી કે તાડીને આથો આવવા માટે કેટલો સમય લાગશે જેમાં ૮.૧% થી વધુ ઇથાઈલ આલ્કોહોલ હશે. તાડી, જેમ કે અગાઉ નોંધ્યું છે તેમ, સદર એક્ટની કલમ ૩(૮) માં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે, જેમાં નાળિયેરીના ઝાડમાંથી કાઢવામાં આવેલા આથો આવેલા અથવા આથો આવ્યા વગરના રસનો સમાવેશ થાય છે.

સદર નિયમોના રુલ ૯(૨) ને, અમારા અભિપ્રાય મુજબ, સ્પષ્ટ અર્થ આપવો જોઈએ. તેને તેની સંપૂર્ણતામાં વાંચવો જોઈએ. તે બે ભાગમાં છે. કાયદા ઘડનારનો ઇરાદો તેમાં વપરાયેલા શબ્દોને ધ્યાનમાં રાખીને એકત્રિત કરવો જોઈએ. રુલ ૯(૨) ને તેની સંપૂર્ણતામાં વાંચતા, તે સંદર્ભ દર્શાવે છે કે તેના દ્વારા મુખ્યત્વે જે અટકાવવા માંગવામાં આવ્યું છે તે તાડીમાં ભેળસેળ છે. તેનો ઉદ્દેશ્ય ભેળસેળ અટકાવવાનો છે. પ્રથમ ભાગમાં સમાવિષ્ટ શિક્ષાત્મક જોગવાઈ માત્ર એટલું જ નિર્દેશિત કરતી નથી કે વેચાણ માટે રાખવામાં આવેલી અથવા ઓફર કરવામાં આવેલી તમામ તાડી સારી ગુણવત્તાની અને ભેળસેળ વગરની હોવી જોઈએ પરંતુ તે એ પણ પ્રદાન કરે છે કે તેની નશાકારક શક્તિ વધારવા માટે અથવા અન્ય કોઈપણ હેતુ માટે તેમાં કંઈપણ ઉમેરવામાં આવશે નહીં. જો

તાડીમાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ નિર્દિષ્ટ કરતા બીજા ભાગને પ્રથમ ભાગના સંદર્ભમાં અને સદર એક્ટની કલમ ૫૭(એ) ની સામે વાંચવામાં આવે, તો તે સ્પષ્ટ થશે કે પ્રતિબંધનો ઉદ્દેશ્ય તેની નશાકારક શક્તિ વધારવા માટે અથવા અન્ય કોઈપણ હેતુ માટે કોઈપણ બાહ્ય પદાર્થ ઉમેરીને કરવામાં આવતી ભેળસેળને અટકાવવાનો છે.

રુલ ૯(૨) ની વૈધતા, તેથી, બચાવી શકાય છે જો સદર જોગવાઈને તેની સંપૂર્ણતામાં વાંચવામાં આવે અને સુમેળભર્યા અર્થઘટનના નિયમનો આશરો લેવામાં આવે. જો કે, જો લાઈસન્સધારક સામે પ્રોસિક્યુશન શરૂ કરવાના હેતુ માટે પણ રુલ ૯(૨) નો આશરો લેવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે, ભલે તે તેમાં કોઈ બાહ્ય પદાર્થ ન ઉમેરે, તો તે, અમારા અભિપ્રાય મુજબ, તેને અલ્ટ્રા વાયરસ બનાવી દેશે, જે હવે પછી કરવામાં આવેલી ચર્ચાઓ પરથી સ્પષ્ટ થશે.

તે વિવાદમાં નથી કે તાડીમાં હાજર ઇથાઈલ આલ્કોહોલની માત્રા માપવા માટે કોઈ યાંત્રિક સાધન અસ્તિત્વમાં નથી. એ પણ સ્વીકારવામાં આવ્યું છે કે તાડીમાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ હવામાન, ઋતુ અથવા તે કયા વાસણમાં રાખવામાં આવ્યું છે વગેરે સહિતના વિવિધ પરિબલો પર આધારિત છે.

આ હકીકતની ન્યાયિક નોંધ લઈ શકાય છે કે દરેક ગામમાં રાસાયણિક પ્રયોગશાળા હોતી નથી જ્યાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલના વિશ્લેષણની પ્રક્રિયા હાથ ધરી શકાય. દાખલા તરીકે, જો કોઈ ગામમાં નમૂનો લેવામાં આવે, તો નમૂનો મોકલવામાં આવે અને તેનું વિશ્લેષણ કરવામાં આવે ત્યાં સુધીમાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ વધી શકે છે. જો કે અમને જણાવવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે નમૂનો લેવામાં આવે ત્યારે તેમાં કોઈ કેમિકલ મિશ્ર કરવામાં આવે છે, પરંતુ તે સંદર્ભમાં કોઈ સામગ્રી રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવી નથી.

રુલ ૯.૨ ની વૈધતા અથવા અન્યથા આ ઢ્રષ્ટિકોણથી ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ.

'ut res magis valeat quam pereat' માં સ્થાપિત સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખીને કાયદાની બંધારણીયતા ધારી લેવામાં આવે છે.

જે સિદ્ધાંતો પર કાયદાની બંધારણીયતા અને ગૌણ કાયદાની બંધારણીયતા નક્કી કરવામાં આવે છે તે ભિન્ન છે.

અમે 'તાડી' ની વ્યાખ્યા નોંધી છે. તે આથો આવવાની મર્યાદાને મર્યાદિત કરતી નથી. આથો આવેલી તાડી, તેથી, તાડીની વ્યાખ્યાના દાયરામાં આવશે.

તાડીનું ઉત્પાદન અને વેચાણ, જેમાં આથો આવેલો હોય, તે પ્રતિબંધિત નથી. એક્સાઇઝ મેન્યુઅલ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે તાડીમાં આથો આવવાના કારણે ઇથાઇલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ ૧૨% સુધી જઈ શકે છે, ત્યારબાદ જ તે તાડી મટી જાય છે. એક્સાઇઝ મેન્યુઅલમાં ધોરણો નક્કી કરતી વખતે, રાજ્યે 'સરેરાશ ઉપજ' શબ્દોનો ઉપયોગ કર્યો હતો. તેમાં નિર્દિષ્ટ ટકાવારી, આમ, માત્ર સરેરાશ છે.

જો નિયમ બનાવવાની સત્તાના કારણે, રાજ્ય શરત લાદવાનો ઇરાદો ધરાવતું હોય, તો તે વાજબી હોવી જરૂરી હતી. તે કાયદાની જોગવાઈઓ સાથે સુસંગત હોવી જરૂરી હતી કારણ કે તેનું ઉદ્દેશ્ય શિક્ષાત્મક જવાબદારીને આકર્ષિત કરશે. તે ચોક્કસ હોવાની અપેક્ષા હતી અને અસ્પષ્ટ ન હોવી જોઈએ. નિર્વિવાદપણે, ભારતીય બંધારણના અનુચ્છેદ ૪૭ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને રાજ્યે જાહેર આરોગ્ય જાળવવા માટે સખત પ્રયાસો કરવા જોઈએ. ધોરણોના પ્રિસ્ક્રિપ્શન અંગે શરતો લાદતી વખતે, રાજ્ય આ બાબતમાં ઊંડો અભ્યાસ કરે તેવી અપેક્ષા હતી. તેણે વાસ્તવિક પ્રયોગો કરવા જોઈતા હતા. તેણે તે પદ્ધતિ અને રીત નિર્દિષ્ટ કરવી જોઈતી હતી જેના દ્વારા લાઇસન્સધારક દ્વારા ઇથાઇલ આલ્કોહોલની ટકાવારી શોધી શકાય. ગૌણ કાયદાને વિવિધ આધારો પર પડકારી શકાય છે. તે પણ જાણીતું છે કે ગૌણ કાયદાને કાયદાકીય

અધિનિયમ જેટલી મુક્તિ પ્રાપ્ત થતી નથી. [જુઓ વાસુ દેવ સિંઘ અને અન્ય વિરૂદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૧૧ સ્કેલ ૧૦૮].

કેરળ સંસ્થાન ચેતુ થોઝિલાલી યુનિયન વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ કેરળ અને અન્ય, [૨૦૦૬] ૪ એસ.સી.સી. ૩૨૭ માં, આ કોર્ટે સદર એક્ટની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે અભિપ્રાય આપ્યો હતો:

"સદર એક્ટની કલમ ૨૯ ની પેટા-કલમ (૧) ના સંદર્ભમાં નિયમો, આમ, માત્ર સદર એક્ટની જોગવાઈઓનો અમલ કરવાના હેતુ માટે જ ઘડી શકાય છે. નિયમો બનાવવાની સત્તા અને શરતો અને નિયમો લાદવાની સત્તા બંને, તેથી, સદર એક્ટની જોગવાઈઓને આધીન છે. તેઓ કાયદાકીય નીતિને સુસંગત હોવા જોઈએ. તેઓ સદર એક્ટની અન્ય જોગવાઈઓની વિરૂદ્ધ ન હોવા જોઈએ. તેઓ બંધારણીય અથવા વૈધાનિક યોજનાના ઉદ્દેશ્યોમાં ઘડવામાં આવવા જોઈએ નહીં."

વધુમાં તે ઠેરવવામાં આવ્યું હતું:

"વધુમાં, રાજ્ય દ્વારા તેની વિશિષ્ટ વિશેષતાના અધિકારને છોડવાના હેતુ માટે જે નિયમો અને શરતો લાદવામાં આવી શકે છે તે સદર એક્ટની કલમ ૨૯ ની પેટા-કલમ (૨) ના દૃષ્ટાંતોમાં સંપૂર્ણ રીતે વર્ણવવામાં આવી છે. તેમાં કોઈ શંકા હોઈ શકે નહીં કે નિયમો બનાવવાની સામાન્ય સત્તા કલમ ૨૯ ની પેટા-

કલમ (૧) માં સમાવિષ્ટ છે. પેટા-કલમ (૨) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓ દષ્ટાંતરૂપ પ્રકૃતિની છે. પરંતુ, કલમ ૨૯ ની પેટા-કલમ (૨) માં ગણાવેલા પરિબલો તે શીર્ષકોના સૂચક છે જે હેઠળ વૈધાનિક માળખું સામાન્ય રીતે તૈયાર થવું જોઈએ.

સદર એક્ટની ન તો કલમ ૧૮-એ કે ન તો કલમ ૨૪ ની પેટા-કલમો (સી) અને (ડી) પ્રતિનિધિને રાજ્યના અન્ય વિભાગના અધિકારક્ષેત્ર પર અતિક્રમણ કરવાની અને પોતાના માથે એવું કંઈક લેવાની સત્તા આપે છે જે તેના કાર્યક્ષેત્રમાં નથી અથવા જે અન્યથા દારૂના વેપારના નિયંત્રણ અને નિયમનના દાયરામાં ન આવતું હોય. લાદવામાં આવેલી શરતો એવી હોવી જોઈએ જે નીતિને પ્રોત્સાહન આપે અથવા સદર એક્ટના ઉદ્દેશ્યને સુરક્ષિત કરે. તાડીના કામદારોના બદલે દરેક તાડીની દુકાનમાં એક અરેક કામદારને રોજગારી આપવાથી ન તો નીતિને પ્રોત્સાહન મળે છે કે ન તો સદર એક્ટનો ઉદ્દેશ્ય સિદ્ધ થાય છે. તે વિવાદમાં નથી કે આવા નિયમોનો આશય અને ઉદ્દેશ્ય અરેક શોપના ભૂતપૂર્વ કર્મચારીઓનું પુનર્વસન કરવાનો છે. કર્મચારીઓનું પુનર્વસન વૈધાનિક યોજનાની અંદર નથી અને આમ, નિયમો સદર એક્ટની જોગવાઈઓની બહાર એટલે કે અલ્ટ્રા વાયર્સ છે."

ગેરવાજબીતા એ ડેલિગેટેડ લેજિસ્લેશનની ન્યાયિક સમીક્ષાના આધારો પૈકી એક છે. કાયદાની વાજબીતા અથવા અન્યથા વિવિધ પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખીને નક્કી કરવી જોઈએ, જેમાં વ્યવસાય કરનાર વ્યક્તિ પર તેની અસરનો સમાવેશ થાય છે.

જ્યારે અમે એ હકીકતથી અજાણ નથી કે કોઈ પણ વ્યક્તિને તાડી અથવા દારૂનો વ્યવસાય કરવાનો કોઈ મૂળભૂત અધિકાર નથી, પરંતુ તમામ લાઈસન્સધારકો સમાન વર્તન મેળવવા માટે હકદાર છે. જો ગોણા કાયદાની વૈધતા અથવા અન્યથા બાબત પર વિચાર કરવો હોય, તો ભારતીય બંધારણનો અનુચ્છેદ ૧૪ આકર્ષિત થશે. [જુઓ સ્ટેટ ઓફ પંજાબ અને અન્ય વિરૂદ્ધ ડેવાન્સ મોર્ડન બ્રુઅરીઝ લિમિટેડ અને અન્ય, [૨૦૦૪] ૧૧ એસ.સી.સી. ૨૬, અશોક લંકા અને અન્ય વિરૂદ્ધ ઋષિ દીક્ષિત અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૫ એસ.સી.સી. ૫૯૮ અને અશોક લંકા-II વિરૂદ્ધ ઋષિ દીક્ષિત, [૨૦૦૬] ૯ એસ.સી.સી. ૯૦].

જ્યારે કોઈ કાયદો એવી શરત પ્રદાન કરે છે કે જેનું પાલન કરવું અશક્ય હોય, ત્યારે કાયદાની ગેરવાજબીતા ધારી લેવામાં આવશે. આવી પરિસ્થિતિમાં તેની વાજબીતાને સાબિત કરવાનું રાજ્યનું રહેશે.

ડિવિઝન બેન્ચે, અમારા અભિપ્રાય મુજબ, પોતાની સામે એક ખોટો પ્રશ્ન રજૂ કર્યો જ્યારે તે એવા આધાર પર આગળ વધી કે ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ માપવા માટે યાંત્રિક સાધનની ઉપલબ્ધતા કોઈ મહત્વ ધરાવતી નથી. જ્યારે કોઈ ગૌણ કાયદો લાઈસન્સધારક પર વેપાર કઈ રીતે કરવો તે નિયંત્રિત કરતી શરતો લાદે છે, ત્યારે તે વાજબી માપદંડો પર આધારિત હોવી જોઈએ. વ્યક્તિ પાસે પોતાના દ્વારા અથવા તેના કર્મચારીઓ દ્વારા ગુનો થતો અટકાવવાના સાધનો હોવા જોઈએ. તેને ખબર હોવી જોઈએ કે તે ક્યાં ઊભો છે. તેને ખબર હોવી જોઈએ કે તે કઈ હદ સુધી અથવા ક્યા સંજોગોમાં દારૂ વેચવા માટે હકદાર છે. તે અર્થમાં કાયદો ચોક્કસ હોવો જોઈએ અને અસ્પષ્ટ ન હોવો જોઈએ. જ્યાં કાયદો અસ્પષ્ટ હોય, ત્યાં તેને રદબાતલ ઠેરવી શકાય છે. [હમદર્દ દવાખાના (વકફ) લાલ કુઆન, દિલ્હી અને અન્ય વિરૂદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, એ.આઈ.આર. (૧૯૬૦) એસ.સી. ૫૫૪].

વિદ્વાન સિંગલ જજે જો કે આ બાબત પર વિગતવાર ચર્ચા કરી ન હતી, પરંતુ તેમનો અભિપ્રાય હતો કે કાયદો વ્યવહારુ નથી.

કાયદો અસ્પષ્ટ છે કે અન્યથા તે પ્રશ્નની સામે તેની વ્યવહારુતા પણ ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ કે તે બિલકુલ પ્રાયોગિક છે કે કેમ.

અમે ચોક્કસપણે જણાવવું જોઈએ કે જ્યાં બે અર્થઘટન શક્ય હોય, કાયદાની વ્યવહારતા અથવા બિન-વ્યવહારતાને ધ્યાનમાં લેતા, જે કાયદાની વ્યવહારતા તરફ દોરી જાય છે તેને 'ut res magis valeat quam pereat' ના સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખીને અન્ય કરતા પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ. [જુઓ સ્ટેટ ઓફ તમિલનાડુ વિરૂદ્ધ એમ.કે. કંદસ્વામી અને અન્ય, [૧૯૭૫] ૪ એસ.સી.સી. ૭૪૫].

અમે જો કે આ ક્ષેત્રમાં કાર્યરત કેટલાક નઝીરો નોંધી શકીએ છીએ:

એમ.કે. કંદસ્વામી (ઉપર મુજબ) માં, આ કોર્ટે અવલોકન કર્યું:

"તે યાદ રાખી શકાય કે કલમ ૭-એ એકસાથે ચાર્જિંગ તેમજ ઉપચારાત્મક જોગવાઈ છે. તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય લીકેજ બંધ કરવાનો અને કરચોરી રોકવાનો છે. આવી જોગવાઈનું અર્થઘટન કરતી વખતે, એવા અર્થઘટનથી બચવું જોઈએ જે તેના ઉદ્દેશ્યને નિષ્ફળ બનાવે અને અસરમાં, તેને કાયદાના પુસ્તકમાંથી ભૂંસી નાખે. જો એક કરતા વધુ અર્થઘટન શક્ય હોય, તો જે તેની વ્યવહારતા અને અસરકારકતા જાળવી રાખે છે તેને પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ તેના કરતા જે તેને નિર્થક અથવા વંધ્ય બનાવી દે છે. હાઈકોર્ટ દ્વારા લેવાયેલો અભિપ્રાય અર્થઘટનના આ મુખ્ય નિયમથી વિરૂદ્ધ છે."

કમિશનર ઓફ સેલ્સ ટેક્સ, દિલ્હી અને અન્ય વિરૂદ્ધ શ્રી કિષ્ના એન્જી.
કંપની અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૨ એસ.સી.સી. ૬૯૨ માં, એવો અભિપ્રાય
આપવામાં આવ્યો હતો:

"સ્ટેટ ઓફ ટી.એન. વિરૂદ્ધ એમ.કે. કંદસ્વામીમાં આ કોર્ટે ઠેરવ્યું હતું કે
જ્યાં કોઈ જોગવાઈનો ઉદ્દેશ્ય લીકેજ બંધ કરવાનો અને કરચોરી રોકવાનો હોય,
ત્યાં આવી જોગવાઈનું અર્થઘટન કરતી વખતે, એવા અર્થઘટનથી બચવું જોઈએ
જે તેના ઉદ્દેશ્યને નિષ્ફળ બનાવે અને અસરમાં, તેને કાયદાના પુસ્તકમાંથી
ભૂંસી નાખે. જો એક કરતા વધુ અર્થઘટન શક્ય હોય, તો જે તેની વ્યવહારતા
અને અસરકારકતા જાળવી રાખે છે તેને પ્રાધાન્ય આપવું જોઈએ તેના કરતા જે
તેને નિર્રર્થક અથવા વંધ્ય બનાવી દે છે."

સદર નિર્ણય ટેક્સેશન કાયદાના અર્થઘટન પર હતો.

ભાડું નિયંત્રણ કાયદાનું અર્થઘટન કરતી વખતે, ન્યાયમૂર્તિ લાહોટીએ
(જેમ તેઓ ત્યારે હતા) રાકેશ વાઘવાણી અને અન્ય વિરૂદ્ધ જગદંબા
ઈન્ડસ્ટ્રિયલ કોર્પોરેશન અને અન્ય, [૨૦૦૨] ૫ એસ.સી.સી. ૪૪૦ માં
અભિપ્રાય આપ્યો હતો:

"આ કોયડાને ઉકેલવાના બે સાધનો છે: પ્રથમ, જોગવાઈ પર એવું સાર્થક
અર્થઘટન મૂકીને જેનાથી કાયદાકીય ઉદ્દેશ્યને અસરકારક બનાવી શકાય; અને

બીજું, માળખામાં ફેરફાર કર્યા વિના એવી પ્રક્રિયા તૈયાર કરીને જેનાથી મૂળભૂત કાયદાને સાર્થક રીતે લાગુ કરી શકાય. ચાલો જોઈએ કે શું "કંટ્રોલર દ્વારા નિર્ધારિત" અભિવ્યક્તિ માત્ર "અરજીના ખર્ચ" ને યોગ્ય ઠેરવે છે અથવા સમગ્ર અગાઉની અભિવ્યક્તિને યોગ્ય ઠેરવે છે એટલે કે "ભાડાની બાકી રકમ અને આવી બાકી રકમ પર વાર્ષિક છ ટકા લેખે વ્યાજ સાથે અરજીનો ખર્ચ". કારણ કે ત્યાં અસ્પષ્ટતા છે અને જોગવાઈ બે અર્થો માટે સંવેદનશીલ છે, તેથી કોર્ટે તેનું અર્થઘટન એવી રીતે કરવું જોઈએ જે પ્રાપ્ત કરવા માંગતા ઉદ્દેશ્યને શ્રેષ્ઠ રીતે સેવા આપશે...."

અહીં, કાયદાની વૈધતા જાળવી રાખવા માટે કોઈ બે અર્થઘટન શક્ય નથી. અગાઉ નોંધેલા નિર્ણયોમાં આ કોર્ટ દ્વારા જાહેર કરાયેલા કાયદાના સિદ્ધાંતને લાગુ કરતા, કોઈ પણ અર્થઘટન કાયદાને વ્યવહારુ અથવા ચોક્કસ અને ત્યારબાદ, કાયદામાં વૈધ બનાવશે નહીં.

અહીં આપણે એક શિક્ષાત્મક કાયદાના અર્થઘટન સાથે સંબંધ ધરાવીએ છીએ.

શું સદર એક્ટની કલમ ૫૭ ના સંદર્ભમાં લાઈસન્સધારક માટે તેના લાઈસન્સના નવીનીકરણ માટે અરજી કરવી શક્ય છે તે મુખ્ય પ્રશ્ન છે.

સૂર્યોદય પછી તાડીમાં આપોઆપ આથો આવે છે. જો તાડી કાઢવામાં આવ્યા પછી તેને ચોક્કસ સમયમર્યાદામાં વેચવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો વાજબીપણું અનુમાનિત કરી શકાય છે; પરંતુ તાડીમાં ઇથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ કયા સમયે ૮.૧% થી વધી જશે તે ચોક્કસ જાણી શકાયું નથી. તે પુનરાવર્તન પામશે કે તે હવામાન સહિતના અનેક પરિબલો પર આધારિત રહેશે. એવી અપેક્ષા રાખવી વાજબી છે કે રાજ્ય સમાનતા અને શુદ્ધ અંતઃકરણને અનુરૂપ નિયમો બનાવશે. જો કોઈ નિયમ એવી શરત લાદે છે કે જે, જ્યાં સુધી અન્ય કોઈ માર્ગદર્શિકા જારી કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી, પાલન કરવી અશક્ય બની જાય, તો તે નિયમ પર કામ કરી શકાશે નહીં. આપણે પોતાને યાદ અપાવવું જોઈએ કે એક સિંગલ ઉદ્વેગનના પરિણામો વિનાશક હોઈ શકે છે. જો રાજ્યની દલીલ સાચી હોય, તો તે માત્ર શિક્ષાત્મક પરિણામોમાં જ પરિણમશે નહીં, પરંતુ લાઈસન્સના બિન-નવીનીકરણ તરફ પણ દોરી જશે. લાઈસન્સધારક, આમ, તમામ હેતુ અને આશય માટે વ્યવસાય કરવાનો તેનો અધિકાર ગુમાવે છે. દારૂનો વેપાર કરવો એ મૂળભૂત અધિકાર ન હોઈ શકે, પરંતુ તે કાયદાની જોગવાઈઓના સંદર્ભમાં તેને આપવામાં આવેલો કરાર આધારિત અધિકાર છે. નિયમો અને શરતો કાયદા દ્વારા સંચાલિત થાય છે. તેનું ઉદ્વેગન શિક્ષાત્મક પરિણામો તરફ દોરી જશે. ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિમાં કાયદાનું અર્થઘટન વાજબીપણું, સમાનતા તેમજ શુદ્ધ અંતઃકરણના સિદ્ધાંત પર આધારિત છે.

એવી ધારણા અસ્તિત્વમાં છે કે કાયદો ઘડનારાઓ તેને વાજબી બનાવવાનો ઇરાદો ધરાવતા હતા. [જુઓ ભારત હાઇડ્રો પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ આસામ અને અન્ય, [૨૦૦૪] ૨ એસ.સી.સી. ૫૫૩; અને બોમ્બે ડાઇંગ એન્ડ મેન્યુફેક્ચરિંગ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (૩) વિરૂદ્ધ બોમ્બે એન્વાયરમેન્ટલ એક્શન ગ્રુપ અને અન્ય, [૨૦૦૬] ૩ એસ.સી.સી. ૪૩૪ ફરર ૨૦૧ અને ૨૧૪].

જો ઇથાઇલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ ૮.૧% કરતા સહેજ પણ વધી જાય તો પણ વ્યક્તિને દોષિત ઠેરવી શકાય છે. તેથી, તે કઈ હદ સુધી જઈ શકે છે અને કઈ હદ સુધી નહીં તે જાણવાની સ્થિતિમાં હોવો જોઈએ. આ બાબતને, આમ, પ્રકૃતિના કૃત્ય પર છોડી શકાય નહીં. શિક્ષાત્મક જોગવાઈ ચોક્કસ હોવી જોઈએ. જ્યાં સુધી વૈધાનિક ઉદ્દેશ્ય અન્યથા પ્રદાન ન કરે, ગુનાહિત માનસની હાજરી શિક્ષાત્મક કાયદામાં વાંચવી જોઈએ. તે એક ઇરાદાપૂર્વકનું કૃત્ય હોવું જોઈએ અને અજાણતા થયેલું ન હોવું જોઈએ, જ્યાં સુધી કાયદો તેમ સ્પષ્ટપણે અથવા જરૂરી ગર્ભિતાર્થ દ્વારા ન કહે. સદર એક્ટ કે નિયમો બેમાંથી એક પણ કહેતા નથી. તે અર્થમાં તે અસ્પષ્ટ અથવા ગેરવાજબી છે. એકવાર, આમ, તે પ્રથમ દષ્ટિએ ગેરવાજબી અને બિન-વ્યવહારુ હોવાનું જણાય છે, કોર્ટ સદર નિયમને રદબાતલ ઠેરવવામાં અચકાશે નહીં. આપણે તેમ કરીએ છીએ.

અમે ઉપરોક્ત કારણોસર, રુલ ૯(૨) પ્રકૃતિમાં અસ્પષ્ટ હોવાના કારણે બિન-વ્યવહારુ હોવાનું ઠેરવીએ છીએ, સિવાય કે ઉપર સૂચવેલી રીતે વાંચવામાં આવે.

આપણે હવે સદર એક્ટની કલમો ૫૬(બી) અને ૫૭(એ) ના અર્થઘટન પર વિચાર કરી શકીએ.

કલમો ૫૬ અને ૫૭ ભિન્ન ક્ષેત્રોમાં કાર્ય કરે છે. તેઓ ભિન્ન પરિણામો તરફ દોરી જાય છે. તેઓ ભિન્ન સજાની જોગવાઈ કરે છે. જ્યારે કલમ ૫૬ લાઈસન્સની શરતો અને નિયમોનું ઉલ્લંઘન થયું હોવાનું જણાય તેવા કિસ્સામાં શિક્ષાત્મક પગલાંની પરિકલ્પના કરે છે; સદર એક્ટની કલમ ૫૭ ભેળસેળ વિશે વાત કરે છે. તેથી રાજ્યની દલીલ ઉપરોક્ત સંદર્ભ પરથી નક્કી થવી જોઈએ.

વ્યક્તિ નિયમનું ઉલ્લંઘન કરી શકે છે, પરંતુ તેનાથી દારૂમાં ભેળસેળ ન પાડી શકે. જ્યારે નિયમનું ઉલ્લંઘન ઇરાદાપૂર્વક અથવા અજાણતા હોઈ શકે છે જે સદર એક્ટની કલમ ૫૬ ની શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરે છે. કલમ ૫૭ ની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન ગુનાહિત માનસ અથવા અપરાધીના ભાગે એક્ટની રીઅસની હાજરી પર આધારિત છે. એવા કેસમાં જ્યાં રસ કાઢવાથી આપોઆપ આથો આવે છે, ત્યાં ઈથાઈલ આલ્કોહોલનું પ્રમાણ વધારવા માટે કંઈપણ

મિશ્રણ કરવાની જરૂર નથી. રાજ્યનો એવો કેસ નથી કે લાઇસન્સધારકે દારૂની ક્ષમતા વધારવા માટે તેમાં ઇરાદાપૂર્વક વધારાનું ઇથાઇલ આલ્કોહોલ મિશ્ર કર્યું હોય.

કલમ ૫૭ વધુ ગંભીર ગુના માટે જોગવાઈ કરે છે. જો એક કૃત્ય બે ગુનાઓને આકર્ષિત કરતું હોય, તો ઉચ્ચ સજાની જોગવાઈ ધરાવતો ગુનો લાગુ પડે છે તેમ માની શકાય નહીં જ્યાં સુધી તેના ઘટકો સંતોષાય નહીં.

શિક્ષાત્મક કાયદાનું ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ. માત્ર અપવાદરૂપ કિસ્સાઓમાં જ શિક્ષાત્મક કાયદાને હેતુપૂર્ણ અર્થઘટનના સિદ્ધાંતો લાગુ પડશે. [જુઓ ઇન્ડિયન હેન્ડીક્રાફ્ટ એમ્પોરિયમ અને અન્ય વિરૂદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૭ એસ.સી.સી. ૫૮ અને બલરામ કુમાવત વિરૂદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય, [૨૦૦૩] ૭ એસ.સી.સી. ૬૨૮].

આ કેસમાં અમે સંતુષ્ટ છીએ કે હાઇકોર્ટ તેના અભિપ્રાયમાં સાચી હતી કે હાલના કેસમાં સદર એક્ટની કલમ ૫૭ ના ઘટકો આકર્ષિત થતા નથી.

પ્રતાપ સિંઘ વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ ઝારખંડ અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૩ એસ.સી.સી. ૫૫૧ માં, આ કોર્ટે અભિપ્રાય આપ્યો હતો:

"કાયદાનું અર્થઘટન તેના લખાણ અને સંદર્ભ પર અને જે હેતુ અને ઉદ્દેશ્ય સાથે તે બનાવવામાં આવ્યું હતું તેને ધ્યાનમાં રાખીને આધાર રાખે છે."

મથાઈ વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ કેરળ [૨૦૦૫] ૩ એસ.સી.સી. ૨૬૦ માં, કલમ ૩૨૫ હેઠળના આરોપ અને કલમ ૩૨૬ હેઠળના આરોપ વચ્ચે તફાવત દર્શાવતા, આ કોર્ટે ઠેરવ્યું હતું:

"કેટલીક ઈજાઓ જે પ્રથમ સાત કલમોમાં દર્શાવેલ ઈજાઓ જેવી નથી, તે સ્વાભાવિક રીતે નજીવી ઈજાથી અલગ પડે છે, છતાં તે વધુ ગંભીર હોઈ શકે છે. આમ ઘા તીવ્ર પીડા, લાંબા સમય સુધી ચાલતો રોગ અથવા ભોગ બનનારને કાયમી ઈજા પહોંચાડી શકે છે, ભલે તે પ્રથમ સાત કલમોમાંથી કોઈમાં ન આવતો હોય. ગંભીર ઈજાની સજા માટે દોષિત ઠેરવતા પહેલા, કલમ ૩૨૦ માં વ્યાખ્યાયિત ઈજાઓમાંથી એક કડક રીતે સાબિત થવી જોઈએ, અને આઠમી કલમ કાયદાના સામાન્ય નિયમમાં અપવાદ નથી કે શિક્ષાત્મક કાયદાનું ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ."

અમે એ વાતથી અજાણ નથી કે સદર નિયમમાં કેટલાક અપવાદો છે. ઈકબાલ સિંઘ મારવાહ અને અન્ય વિરૂદ્ધ મીનાક્ષી મારવાહ અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૪ એસ.સી.સી. ૩૭૦ માં, આ કોર્ટની બંધારણીય બેન્ચે ઠેરવ્યું હતું:

"ડો. સિંઘવીએ એવી પણ દલીલ કરી છે કે આપણે એક શિક્ષાત્મક જોગવાઈ સાથે કામ કરી રહ્યા હોવાથી તેનું ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ અને તેમના પ્રસ્તાવના સમર્થનમાં તેમણે તોલારામ રેલુમલ વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ બોમ્બેમાં બંધારણીય બેંચના નિર્ણય પર આધાર રાખ્યો છે જેમાં એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે શિક્ષાત્મક કાયદાના અર્થઘટનનો એ સુસ્થાપિત નિયમ છે કે જો શિક્ષાત્મક જોગવાઈ પર બે શક્ય અને વાજબી અર્થઘટન મૂકી શકાય, તો કોર્ટે તે અર્થઘટન તરફ ઝુકવું જોઈએ જે વિષયને દંડમાંથી મુક્તિ આપે છે તેના કરતા જે દંડ લાદે છે અને કાયદા ઘડનારના ઇરાદાને પાર પાડવા માટે ધારાસભા દ્વારા વપરાયેલી અભિવ્યક્તિના અર્થને લંબાવવો કોર્ટ માટે સક્ષમ નથી. દલીલ એવી છે કે કલમ ૧૯૫(૧)(બી)(૨) ખાનગી પ્રોસિક્યુશનથી રક્ષણ પૂરું પાડતી હોવાથી, તેના વ્યાપને મર્યાદિત કરવા માટે તેનું પ્રતિબંધિત અર્થઘટન કરવું જોઈએ નહીં. અમે આવી વ્યાપક રજૂઆત સ્વીકારવામાં અસમર્થ છીએ જે વિનંતી કરવામાં આવી છે. કેઈઝ ઓન સ્ટેટ્યુટ લો (૧૯૭૧ આવૃત્તિ, પ્રકરણ ૨૧) માં, શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓ અંગેનો સિદ્ધાંત નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યો છે:

'પરંતુ શિક્ષાત્મક કાયદાઓનું અર્થઘટન ક્યારેય એવી રીતે ન કરવું જોઈએ કે જેનાથી કાયદાના શબ્દો સંકુચિત થઈ જાય અને તે કેસો બાકાત રહી જાય જે તે શબ્દો સામાન્ય સ્વીકૃતિમાં સમજતા હોય. 'પરંતુ જ્યાં વસ્તુ શબ્દોની અંદર અને ભાવનાની અંદર લાવવામાં આવે છે, ત્યાં શિક્ષાત્મક કાયદાનું અર્થઘટન, કોઈપણ અન્ય દસ્તાવેજની જેમ, વપરાયેલી ભાષાના સામાન્ય સમજણના અર્થ

અનુસાર કરવું જોઈએ, અને કોર્ટે શિક્ષાત્મક કાયદાની ભાષામાં કોઈ શંકા કે અસ્પષ્ટતા શોધવી કે ઊભી કરવી જોઈએ નહીં, જ્યાં આવી શંકા કે અસ્પષ્ટતા અન્ય કોઈ દસ્તાવેજમાં સમાન ભાષામાં સ્પષ્ટપણે જોવા કે ઊભી થતી ન હોય'.

'લલિતા જાલાન વિરૂદ્ધ બોમ્બે ગેસ કંપની લિમિટેડમાં, આ પ્રશ્નની નોંધપાત્ર વિગતે તપાસ કરવામાં આવી હતી અને એવું ઠેરવવામાં આવ્યું હતું કે ગુનો ઘડતો અથવા દંડ લાદતો કાયદો ચુસ્ત રીતે અર્થઘટન કરવો જોઈએ તે સિદ્ધાંત સાર્વત્રિક રીતે પ્રસ્તુત નથી જે દરેક કેસમાં આવશ્યકપણે પાળવો જ જોઈએ. કોર્ટે મુરલીધર મેઘરાજ લોચા વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર, કિસાન ત્રિમ્બક કોથુલા વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર, સુપ્રિટેન્ડન્ટ એન્ડ રિમેમ્બરેન્સર ઓફ લીગલ અફેર્સ ટુ ગવર્નમેન્ટ ઓફ ડબલ્યુ.બી. વિરૂદ્ધ અબાની મૈતી અને સ્ટેટ ઓફ મહારાષ્ટ્ર વિરૂદ્ધ નટવરલાલ દામોદરદાસ સોનીનો સંદર્ભ આપ્યા પછી ઠેરવ્યું કે શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓનું અર્થઘટન એવી રીતે થવું જોઈએ જે અનિષ્ટને દબાવી દે અને ધારાસભાના મનમાં રહેલા ઉદ્દેશ્યને આગળ વધારે'."

અમે, જો કે, એક ભિન્ન પરિસ્થિતિ સાથે કામ કરી રહ્યા છીએ. કલમ ૫૭ નું પણ ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ, એ હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા કે તેના દ્વારા સાબિત થયેલો ગુનો ઉચ્ચ દંડ તરફ દોરી જશે; જો કે તે જ હકીકત પર નાની સજા સાથે સંકળાયેલી અન્ય શિક્ષાત્મક જોગવાઈ, એટલે કે કલમ ૫૬ આકર્ષિત

થશે. આરોપીને મળવાપાત્ર બંધારણીય સંરક્ષણ તેમજ અન્ય સિવિલ પરિણામો, જો કોઈ હોય તો, તેને ધ્યાનમાં રાખીને તેને વાંચવું પડશે. શિક્ષાત્મક કાયદાનું અર્થઘટન કરતી વખતે, આ પ્રકારના કેસમાં, ચુસ્ત અર્થઘટનના નિયમનો ઉપયોગ કરવો જરૂરી છે.

સ્ટાન્ડર્ડ ચાર્ટર્ડ બેંક અને અન્ય વિરૂદ્ધ ડિરેક્ટોરેટ ઓફ એન્ફોર્સમેન્ટ અને અન્ય, [૨૦૦૫] ૪ એસ.સી.સી. ૫૩૦ માં, ફરી એકવાર બંધારણીય બેન્ચે એવા કેસમાં જ્યાં બે ભિન્ન અર્થઘટન શક્ય હતા, અભિપ્રાય આપ્યો:

"અપીલકર્તાના કાઉન્સેલે દલીલ કરી હતી કે કાયદામાં શિક્ષાત્મક જોગવાઈનું ચુસ્ત અર્થઘટન થવું જોઈએ. તોલારામ રેલુમલ વિરૂદ્ધ સ્ટેટ ઓફ બોમ્બે, એસ.સી.આર. પાના ૧૬૪ અને ગિરધારી લાલ ગુપ્તા વિરૂદ્ધ ડી.એચ. મહેતાનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો. એ વાત સાચી છે કે તમામ શિક્ષાત્મક કાયદાઓનું ચુસ્ત અર્થઘટન એ અર્થમાં થવું જોઈએ કે કોર્ટે જોવું જોઈએ કે ગુના તરીકે આરોપી વસ્તુ વપરાયેલા શબ્દોના સ્પષ્ટ અર્થની અંદર છે અને તેણે શબ્દોને ખેંચવા જોઈએ નહીં કે કોઈ ભૂલ થઈ ગઈ છે કે વસ્તુ એટલી સ્પષ્ટપણે અનિષ્ટની અંદર છે કે તેનો સમાવેશ કરવાનો ઇરાદો હોવો જ જોઈએ અને જો વિચારવામાં આવ્યું હોત તો તેનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હોત. તમામ શિક્ષાત્મક જોગવાઈઓ અન્ય તમામ કાયદાઓની જેમ અધિનિયમમાં વ્યક્ત કરાયેલા કાયદાકીય ઇરાદા અનુસાર યોગ્ય રીતે અર્થઘટન થવી જોઈએ. અહીં,

કોર્પોરેટ સંસ્થાઓ દ્વારા આચરવામાં આવેલા ગુના માટે તેમની સામે પ્રોસિક્યુશન ચલાવવાનો કાયદાકીય ઇરાદો સ્પષ્ટ અને સુનિશ્ચિત છે અને કાયદો તેમને પ્રોસિક્યુશનમાંથી મુક્ત કરવાનો ક્યારેય ઇરાદો ધરાવતો ન હતો. સામાન્ય સમજણ પર એ તક્લેબ બળાત્કાર છે કે ધારાસભા કોર્પોરેટ સંસ્થાઓને નાના અને નજીવા ગુનાઓ માટે સજા કરવાનો ઇરાદો ધરાવતી હતી અને મોટા અને ગંભીર આર્થિક ગુનાઓ માટે પ્રોસિક્યુશનમાંથી મુક્તિ આપતી હતી."

આ બાબતને અન્ય દ્રષ્ટિકોણથી પણ ધ્યાનમાં લેવી પડી શકે છે. લાઈસન્સનું નવીનીકરણ એ એક મૂલ્યવાન અધિકાર છે. [જુઓ ડી. નટરાજ મુદલિયાર વિરૂદ્ધ ધ સ્ટેટ ટ્રાન્સપોર્ટ ઓથોરિટી, મદ્રાસ, એ.આઈ.આર. (૧૯૭૯) એસ.સી. ૧૧૪].

તે વિવાદમાં નથી કે જ્યારે સદર એક્ટની કલમ ૫૬ હેઠળ ગુનો આચરવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે લાઈસન્સનું નવીનીકરણ સ્વીકાર્ય છે; પરંતુ એવા કેસમાં જ્યાં લાઈસન્સધારક કલમ ૫૭ હેઠળ પ્રોસિક્યુશનનો સામનો કરી રહ્યો હોય, તેને લાઈસન્સનું નવીનીકરણ નકારવામાં આવશે. કલમ ૫૭ ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરવાના પરિણામો, આમ, સદર દ્રષ્ટિકોણથી પણ નક્કી કરવા જોઈએ.

શ્રી ભટ્ટ દ્વારા સુંદરમ પિલ્લઈ (ઉપર મુજબ) પર રાખવામાં આવેલો આધાર, અમારા અભિપ્રાય મુજબ, સંપૂર્ણપણે ગેરમાર્ગે દોરનારો છે. કોર્ટ તેમાં ભાડું નિયંત્રણ કાયદા પર વિચાર કરી રહી હતી. તેણે 'પ્રોવિઝો' અને 'એક્સપ્લેનેશન' ના અર્થઘટન અંગે કાયદો સ્થાપિત કર્યો હતો. તેમ કરતી વખતે સીફોર્ડ કોર્ટ એસ્ટેટ લિમિટેડ વિરૂદ્ધ એશર, [૧૯૪૯] ૨ ઓલ ઇ.આર. ૧૫૫: (૧૯૬૯) ૨ કે.બી. ૪૮૧ (સી.એ.) ના સુપ્રસિદ્ધ નિર્ણયનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં જણાવાયું હતું:

"એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે વૈધાનિક જોગવાઈઓનું અર્થઘટન એ રીતે થવું જોઈએ, જો શક્ય હોય તો, જેનાથી વિસંગતતા અને અનિષ્ટ ટાળી શકાય. જ્યાં વૈધાનિક જોગવાઈનું સ્પષ્ટ અને અક્ષરશઃ અર્થઘટન સ્પષ્ટપણે વિસંગત અને અન્યાયી પરિણામ લાવે છે, ત્યાં અદાલત ધારાસભા દ્વારા વપરાયેલી ભાષામાં સુધારો કરી શકે છે અથવા તેની સાથે થોડો ફેરફાર પણ કરી શકે છે જેથી ધારાસભાના સ્પષ્ટ ઇરાદાને પ્રાપ્ત કરી શકાય અને તાર્કિક અર્થઘટન અને ન્યાયી પરિણામો લાવી શકાય. આ સંદર્ભમાં ભાગ મલ વિરૂદ્ધ ચૌધરી પરભુ રામના કેસમાં અવલોકનો જુઓ. લોર્ડ ડેનિંગે સીફોર્ડ કોર્ટ એસ્ટેટ લિમિટેડ વિરૂદ્ધ એશરના કેસમાં અવલોકન કર્યું છે:

'જો કાયદો બનાવનારાઓ પોતે જ તેના બંધારણમાં આ ખામી પર આવ્યા હોત, તો તેમણે તેને સીધી કરી દીધી હોત, તેમણે તે સામગ્રી બદલવી જોઈએ

નહીં જેનાથી કાયદો વણાયેલો છે, પરંતુ તેઓ કરચલીઓ દૂર કરી શકે છે અને કરવી જોઈએ'."

વિસંગતતાઓ દૂર કરવી શક્ય છે પરંતુ ન્યાયાધીશો દ્વારા રાખવામાં આવેલી જાહેર નીતિની ધારણાને સંતોષવા માટે ભાષા ફરીથી લખવી શક્ય નથી. ધારાસભાએ ૧૯૭૩ ના એક્ટ ૨૩ દ્વારા કોઈ હેતુ માટે કાયદો બનાવ્યો હોવો જોઈએ અને સ્પષ્ટતામાં "અર્થઘટન કરવામાં આવશે" અભિવ્યક્તિનો ઉપયોગ તે જ રીતે કર્યો હતો જે રીતે તેણે કર્યો હતો."

જો કે, તેણે સાવચેતીની નોંધ ઉમેરી કે જો કાયદાને તેની સંપૂર્ણતામાં વાંચવામાં આવે તો હેતુપૂર્ણ અર્થઘટન લાગુ કરી શકાય છે, તેવી આવશ્યકતા છે.

ભગવાન દાસ જૈન (ઉપર મુજબ) પર રાખવામાં આવેલો આધાર પણ, અમારા અભિપ્રાય મુજબ, ગેરમાર્ગે દોરનારો છે. વાસ્તવમાં, કાયદાના અર્થઘટન પર, અમે ઠેરવ્યું છે કે લાઈસન્સધારકો કોઈપણ ભેળસેળ માટે દોષિત નથી. તેથી, સદર નિર્ણયને કોઈ પ્રસ્તુતતા નથી.

ઉપરોક્ત કારણોસર, કેરળ રાજ્ય દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સિવિલ) નંબર્સ ૩૬૧૨/૨૦૦૫, ૬૭૬૯-૭૫/૨૦૦૫ અને

૭૦૦૩/૨૦૦૬ માંથી ઉદ્ભવતી સિવિલ અપીલો ફગાવી દેવામાં આવે છે અને સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સિવિલ) નંબર્સ ૫૧૩૦/૨૦૦૫, ૧૪૧૮૮/૨૦૦૬ અને ૧૮૧૪૨/૨૦૦૬ માંથી ઉદ્ભવતી સિવિલ અપીલો મંજૂર કરવામાં આવે છે. કોઈ ખર્ચ નથી.

સિવિલ અપીલો ૫૨૮૮, ૫૨૮૯, ૫૩૦૦ ફગાવી દેવામાં આવેલ છે.

સિવિલ અપીલ નંબર્સ ૫૨૮૬, ૫૨૮૭, ૫૩૦૧ મંજૂર કરવામાં આવેલ છે.

એસ.કે.એસ.

This is an AI-assisted translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.